

Xujun xi kin'ekjíhi xuta xi ntje Hebreo tjeheñ ra

B'i ts'ín tís'ejña chji nga kinchjakoná Ntíaná nk'ie nga kits'ín nibá Ntíhi

1 Nkjin niyá kō kj'ái kj'ái ts'ín kinchjako Ntíaná ntje cháná. Já profeta kits'ínchjén nga kinchja nistjin nk'ie. ²Tunga nistjin fekuhu xi kich'aá nd'ai Ntíaná kits'ín nibá Ntíhi nga j'ai nchjakoná ngajoho. Kui Ntíu xi kits'ínchjén nga kits'ínnda asuntee kō nk'a ján, kō kitsjáha nga kama ts'e ngayjee ni xi tjín.

³Ajihin Ntíu sakúchji kjuachánkaha Ntíaná kō kui xi bakúchji kjuatík'uhun Ntíaná. Kui xi ts'ín nga s'e ngayjee ni xi tjín tu ngat'aha nga'yún chánkaha éheñ. Nk'ie nga ja kikjexínná ngatitsunná nga kits'ín jená nginkun Ntíaná, ngjik'iejñat'aha Ntíaná nk'a ján.

B'i ts'ín tís'ejña chji nga 'yún nk'a tjen Jesu nga ntítsjee

⁴Yún nk'a kin'etsjen nga ntítsjee, at'aha tu nkuhú kui xi 'mi Ntíhi Ntíaná. ⁵B'i kitsúhu Ntíaná nga kinchjako:

Ji xi Ntína,
an xi tsichu ma Na'mihi.

Ndaha nku ntítsje najmi b'a kik'ihin. B'i ts'ín kinchjanijmíyaha Ntíhi:
An xi kama Na'mihi,
kō kui xi kama Ntína.

Nk'ie nga b'a kitsú, najmi ntítsjee kinchjanijmíyaha.

⁶Nk'ie nga kits'ín nibá Ntí tjuhun asuntee, b'i kitsú:
Ngatentee ntítsjena kats'intsjoho.

⁷Kō b'i ts'ín kinchjanijmíyaha ntítsjee:

Ntítsjena, kui xi xi nkúhu ntjo.
Kō xi ts'ínxát'ana, kui xi xi nkúhu njai nd'í.

⁸Tunga b'ihí ts'ín kinchjanijmíyaha Ntíhi:

Ntía ní, ji xi kuatexumai sín,
kō kuatexumai sisin nk'ie nga kuatexumai.

⁹Tsjohi ni xi naxu tjín,
kō najmi sasíhin ni xi najmi nda.

Kui nga j'ajǐhin ra an xi Ntiq̄hi,
ko 'yún kitsjaha kjuatsjo nga xi tjǐntujǐhin.

¹⁰Ko b'ǐ tǎ kitsú sa:

Ji xi Ntiq̄,
nga tuts'ihǐn ni kin'endai asunnteǐ,
ko ntsǎi kin'endakohoni nk'a ján.

¹¹Kfe ngayjee ni xu'bǐ,
tunga ji tǔ nkú kujinchunní.
Kama chá ngayjee niu xi nkú joyaha tsa najyun.

¹²Kama b'a n'eihǐ xi nkúhu nku najyun,
ko n'ek'óntjaiyai
xi nkú ts'ín n'ek'óntjaiya nku najyun.
Tunga ji bi najmi k'oóntjaiyai,
ko ndaha nku nǐstjin najmi kama cháǐ.

¹³Ndaha nku ntǐtsje najmi b'ǐ kik'ihǐn:

Tinchint'ánǐ má batexuma,
k'uentú maná xi fi kontraǐhi kinte tsukui.

¹⁴At'aha ntǐtsjee bi, kui xi ntjo xi ts'ínxát'aha Ntiq̄aná. Kui xi n'e nibá tǔ xi basinkoho xuta xi ts'ínkjǐhǐn nga k'uanki.

B'ǐ ts'ín tís'ejǎa chji nga tjǐhin nga n'esihǐn én xi kits'ín nibáná Ntiq̄aná

2 Kui kjuaha tjǐhin nga 'yún n'esihǐn raá ni xi kinu'yáá, tǔ xi najmi kuankín t'axǐhǐn raá ni xi ts'e Ntiq̄aná. ²At'aha santaha én xi kits'ínkjǐas'en ntǐtsjee kis'ehe nga'yún ko kits'ínkjǐhǐn chǐ xi kanéhe ngayjee xuta xi kits'ín ngatitsun nga najmi kint'é'éhen éen. ³Kui nga nd'ǎi, ¿nkú ts'ín kuitjunkiinná tsa najmi n'esihǐn én chánka xi ts'ínk'ankiná? Tjun Nda Ntiq̄aná kitsúya xi nkú ts'ín kuankihiná ko as'ǎi xi incha kint'éhe nga b'a kitsú kitsúya kixi ngáhaná kui niu. ⁴Ko Ntiq̄aná tǎ tsakúchji nga kjuaxǐ éen. Kits'ín ni xi bakúchji kjuachánkaha ko nga'yúhun ko nkjin tǐkjǎ kjuankjún, ko xi nkú ts'ín mjehe kits'ínndzjoná kjuanda xi tsǎ Espiritu.

B'ǐ ts'ín tís'ejǎa chji nga xi nkúhu ná j'ai ts'ín ma yjoho Jesu

⁵Asunnte xi tǐchubanijmíyahaná, xi as'ǎi nibáhá, najmi aya ntsja ntǐtsjee y'éjǎaya Ntiq̄aná, tsa kui xi incha kuatéxumaha. ⁶Tjǐt'a xujun éhen Ntiq̄aná má nga b'ǐ kitsú nku xi kinchǎ:

¿Yáha xuta, nga najmi ndyjajihin kjuankjintak'uhǐn?
¿Á ch'axkihi ri xuta, yáha kui?

⁷Chubahá 'yún kinte kin'e mai nga ntǐtsjee,
ko kik'ǎihǐ kjuachánka ko nga chankjún.

⁸Aya ntsja y'entuyáǐ ngayjee ni xi tjǐn asunnteǐ.

Nk'ie nga aya ntsja xuta y'éntuyá Ntíaná ngayjee ni xi tjín, ndaha nku ni najmi y'éjña ndái ma. Tunga nk'iehé nga chasehé, yaá nga najmi ngayjee niu tjíntuyáye aya ntsja. ⁹Tunga yanáá xi nkú ts'ín Jesu. Tu chubahá 'yún kinte kin'e ma nga ntítsjee. Kik'aihi kjuachánka ko tíyankjún at'aha j'ajin ngabayoo. Tu ngat'aha kjuandaha Ntíaná ngabayaha Jesu ngandaná kamaha.

¹⁰Tu xi nkjin kamaha ntíhi Ntíaná xi sakúhu ra kjuachánka, Ntíaná xi kits'ínnda ngayjee ni xi tjín ko ngat'aha Ntíaná tjintuhu niu, kits'ín nga ajihin kju'uun kama Cristo xi tjihin nga kama, tu xi ts'ínk'ankihî xuta. ¹¹At'aha xi ts'ín je xuta nginkun Ntíaná ko xuta xi n'e je, nkuhú maha Na'mihî. Kui kjuaha nga najmi ma subaha ra Ntíhi Ntíaná nga nts'e tsuhu ra xuta xu'bo.

¹²Tjít'a xujun éhen Ntíaná má nga b'a kitsú:

Ji k'uenjmíhi já nts'é,

ko ts'intsoho ajihin xuta xi ma ñjakú nga ts'intsjohi.

¹³Ko b'i kitsú ya:

Kama 'yún tak'an Ntíaná.

Ko b'a ta kitsú sa nginku niyá:

Á an ei síjñaka ntíhi Ntíaná xi kitsjána.

¹⁴Xi nkú ts'ín yjoninte y'a ntí xi tíinchako Jesu, kui nga b'a ta kik'iehe. B'a kik'ie tu xi nk'ie nga kuayáha ts'ínkjehe xi batéxumaha ra ngabayoo, kui xi ndanindoo. ¹⁵B'a ts'ín kits'ín ndáhi ra ngatentee xuta xi y'entuhu xi nkúhu xuta musu xi kich'atse at'aha kitsankjún ngabayoo.

¹⁶At'aha tjíña chji chji nga najmi ntítsjee j'aisinko. Xi ntjehe ní Abraham y'aha ra, kui xi j'aisinko. ¹⁷Kui kjuaha nga j'ai ts'ín maha yjoho xi nkúhu já nts'e, tu xi nginkun Ntíaná tsichu maha nku nda na'mi tíjún xi ma nimaha xuta ko xi kixi fiko xáha, tu xi kama b'a ts'ín tsjáha ra chje Ntíaná nga k'uéchjî ngatitsuhun xuta. ¹⁸Kikie kjuanimá ko kichjut'ayák'un. Kui kjuaha nga ta ma basinkoho nd'ai xi chjut'ayák'uhun.

B'i ts'ín tís'ejña chji nga 'yún nk'a tjen Jesu nga Moise

3 Kui b'a maha, já nts'e, jun xi kin'e jenuu ko j'ájinnuu Ntíaná nga kjuáts'enuu, n'enkjíntak'un sisiun yáha Jesu. Kui xi y'éxáha Ntíaná ko kui xi nda na'mi tíjún xi s'ejinná. ²Kui xi kixi kits'ín nginkun xi kitsjá xáha, xi nkú ts'ín Moise ta kixi ngjiko xáha ajihin ngayjee xuta xi ts'e Ntíaná.

³Yún chánka sa kjuachánka xi kikanéhe Jesu nga xi kikanéhe Moise. B'a kama xi nkú ts'ín 'yún chánka sa kjuachánka xi ts'ínkjáihîn nda xi ts'ínnda nku ni'ya nga kjuachánka xi sakúhu ni'yoó at'aha tsjo tjín. ⁴Tu má ni'yahá ni, tjín xi ts'índaha. Tunga ngayjee ni xi tjín, Ntíaná kits'ínnda.

⁵Nku nda musu xi kixi ngjiko xaha ajihin xutaha Ntiana kama Moise. Kui xi y'ejna chji ni xi kuitsu Ntiana askahan. ⁶Cristo bi, ta kixi fiko xaha, tunga Ntihan t'imi bi. Kui nga batexumahã ra ni'yaha Ntiana. Ko ni'yoõ, kui xi na nd'ai. Ni'yaã tsa tu nku ndjaha kunchajian ni xi ma 'yün tak'aan ko tsjo manã at'aha tichuyaha ni xi tsjana Ntiana.

B'i ts'in tís'ejña chji ni xi mahã xi fi t'axihîn Ntiana

⁷Kui b'a maha, n'esihin ruu xi nkú ts'in jtí'a ni xi titsu Espirituhu Ntiana:

Tsa nd'ai künü'yó ntaha,

⁸najmi tu ndjá b'eyo animanu, xi nkúhu já xi kits'ínkj'a t'axín éna, nistjin nga kikjut'ayák'unna nanki kixiu.

⁹Yo kikjut'ayák'unna ntje chánu xi nkú k'an, ndaha tsa yachán nú kieke ni xi kits'ian.

¹⁰Kui nga kits'ínkjankohona xuta xi kis'e nk'ie ko b'a kixian:

“Ja kindyjajihin jái, ko najmi mjehe incha k'úémajin ni xi ts'an.”

¹¹Kui nga kama kjahanna ko ts'intjusan ni xi kixian, nga najmi kjuas'en xuta xu'bo, má nga ts'ínkj'áiya xuta xi ts'an.

¹²Chúhuun yjonuu, já nts'e. Najmi tu kas'e ajinnuu xi najmi nda tjíya animaha, xi najmi s'ejihin, xi ngjuai t'axihîn Ntiana xi tijnã tík'un. ¹³Tu sa ní xki nistjin b'i ngján tjen nga'yúhuun xinkiu nk'ie nga tijnã sa nistjin xi titsu éhen Ntiana, tu xi ndaha nku xi tjin ajinnuu najmi k'uanachaha ra ngatitsuun ko ndjá s'eya animaha.

¹⁴Tísakút'anã nd'ai ni xi ts'e Cristo, tunga tjihín ni nga tu nku ndjaha kunchajian xi nkú ts'in kama 'yün tak'aan Ntiana nk'ie nga tuts'ihin ni. B'a n'eé santaha nistjin xi fekuhu.

¹⁵At'aha tinchjako sanã éhen Ntiana xi b'i ts'in jtí'a:

Tsa nd'ai künü'yó ntaha, najmi tu ndjá b'eyo animanu, xi nkúhu já xi kits'ínkj'a t'axín éna.

¹⁶¿Yã xutaha xi kint'é tunga kits'ínkj'a t'axihín éhen Ntiana? ¿A najmi ngatentehé xuta xi tsitjuko Moise Egipto? ¹⁷¿Ko má xutaha xi kits'ínkjanko Ntiana yachán nú tjihín? ¿A najmi xi kits'ihín ngatitsun? Kui xi kis'entu yjoninte k'iehen ante kixiu.

¹⁸Ko nk'ie nga b'a kitsú kixi kixi Ntiana nga: “Najmi kjuas'en xuta xu'bo má nga ts'ínkj'áiya xuta xi ts'an”, ¿yã xi kits'ínkjó nga b'a kitsú? ¿A najmi xuta xi najmi kint'é'éhén? ¹⁹Kui nga yahanã nga najmi kama incha jas'ehen at'aha najmi kis'ejihin Ntiana.

**B'ǐ ts'ín tís'ejña chji nga xuta xi ts'e Ntǐaná
kjuas'en ante xi má nga ts'ínkj'áíya**

4 Kui b'a maha, b'a tǐtsu saha nd'ǎi éhen Ntǐaná xi tǐtsuya tǐtjun nga kuitjás'eén má nga tsjá Ntǐaná nga ts'ínkj'áíya xuta xi ts'e. Tungá tǐhín ni nga kjúántahá raá yjoná tu xi najmi s'ehe xi natsin k'úéentu. ²At'ahá ná tá kis'enijmíná én nda tsuhú Ntǐaná. Kama xi nkú tá ts'ín kis'enijmǐhi xuta xu'bo. Tungá máha kui, najmi tsakj'á kjuanda xi y'a éen at'ahá najmi kis'ejihín én xi kik'inyahá.

³Tungá ná xi ja kis'ejinná kuitjás'eén má nga ts'ínkj'áíya xuta xi ts'e Ntǐaná. B'ǐ kitsú Ntǐaná:

Kui nga kama kjahanna
ko ts'intjusan ni xi kixian,
nga najmi kjuas'en xuta xu'bo,
má nga ts'ínkj'áíya xuta xi ts'an.

B'a kitsú ndaha tsa ja kama ndjuúhu xáha Ntǐaná nǐstjin nga kits'ínnda asuntee. ⁴At'ahá b'ǐ ts'ín tǐt'a xujun éhen Ntǐaná ngat'a ts'e nǐstjin xi yatuu:

Nǐstjin xi ma yatuhu
kama ndjuúhu ngayjee xáha Ntǐaná
ko kits'ínkj'áíya.

⁵Ko b'a tá tǐtsu ya:

Najmi kjuas'en xuta xu'bo,
má nga ts'ínkj'áíya xuta xi ts'an.

⁶Kui b'a maha, ndyjat'a sa xuta xi kjuas'en yo. At'ahá xi tjun kis'enijmǐhi én nda tsuhú Ntǐaná najmi kint'é'én, kui nga najmi jas'ehen yo. ⁷Ko kui nga tá y'éjñahá ngáha Ntǐaná kj'ǎi nǐstjin, kui xi nd'ǎi. Askahan nga ja j'a nkjin nú, kits'ínkinchjá David nga b'ǐ kitsú xi nkú nga ts'ín ja kab'et'á ej:

Tsa nd'ǎi kuinú'yó ntahá,
najmi tu ndjá b'eyo animanuu.

⁸At'ahá tsa Josue kitsjáha xuta xu'bo nga incha ts'ínkj'áíya, najmi tǐn xi nkú ts'ín kj'ǎi nǐstjihín tá k'úéjña ngáha Ntǐaná. ⁹Kui kjuaha nga tǐjña sa nga ts'ínkj'áíya xuta xi ts'e Ntǐaná xi nkú ts'ín kits'ínkj'áíya Ntǐaná nǐstjin xi yatuu.

¹⁰At'ahá xi kjuas'en má nga tsjáha Ntǐaná nga ts'ínkj'áíya, kui xi ja kama ndjuúhu xáha xi nkú tá ts'ín Ntǐaná kits'ínkj'áíya nga ja kama ndjuúhu xá xi kits'ín. ¹¹Kui nga n'ehená nga'yún nga kuitjás'eén má nga ts'ínkj'áíya xuta xi ts'e Ntǐaná, tu xi najmi s'ehe ajinná nku xi kujjne, tsa b'a tá ts'ín xi nkú nga kits'ín xuta xi najmi kint'é'én.

¹²Éhen Ntǐaná najmi ni k'ien. Tǐhín nga'yún. Kui xi 'yún yjo sa nga ngayjee kichá xi yjo nga jo ngaba. Nga masehen animaná ko espirítuná

fas'enjin nga bateya, ko nga masehen má tǐxanyahá nintaná ko na'yuhu nintaná fas'enjin nga bateya. Base sisin ni xi n'enkjǐntak'aán ko xi nkú ts'ín tǐya animaná. ¹³Najmi tǐn ni xi kamanda xi najmi tǐbe Ntǐaná. Tǐntu chji chji. Najmi tǐn ni xi tǐntu'máha xi tǐhin nga n'ekjas'eheén kuenta.

B'ǐ ts'ín tís'ejǐna chji nga Jesu xi nda na'mi tǐtjunná

¹⁴Kui nga tǐhin nga tu nku ndjáhá kuinchajihinná xi s'ejinná. At'aha tǐjǐnaná nku nda na'mi tǐtjun chánka xi tsichu ndjiojmi ján, kui xi Jesu Ntǐhi Ntǐaná. ¹⁵Ko Nda na'mi tǐtjunná, kui xi mahá base nimaná nk'ie nga najmi ndjá tǐyaná, at'aha ko ta kui ta kichjut'ayák'un xi nkúhu ná, tunga ndahá ichí najmi kits'ín ngatitsun. ¹⁶Kui nga najmi tu jo jan kas'eyahaná nga kfink'úhuún Ntǐaná xi batéxumaná ko xi tǐhin kjuanda, tu xi b'a ts'ín kama nimahá ra ná ko sakúná kjuandahá xi kuasinkoná nǐstjin nga un skuená.

5 Ajihǐn xuta chj'ajin ngayjee xi ma nda na'mi tǐtjun ko 'bai xáha nga kui xi tsjén tǐtjuhun xuta nginkun Ntǐaná, tu xi tsjáha chje ko ts'ǐnk'ien chu tu xi kama ndyjat'aha ngatitsuun. ²Be xi nkú ts'ín base nimahá xuta xi machjéhen nga sakúyahá ko xi kindyjajihǐn, at'aha nda na'mi tǐtjuun ta xutahá niu. ³Kui nga machjéhen nga ta tsjáha chje xi ts'e tu xi kama ndyjat'aha ra ngatitsuhun, xi nkú ts'ín ta tsjá chjehe xuta naxinantóo.

⁴Nk'ie nga b'ǐ tsu xá xi ts'ín jóo, najmi kui b'et'a xá suba yjoho. Ntǐa níná tsjá xá xu'bi, xi nkú ta kamat'ain Aaron nǐstjin nk'ie. ⁵Cristo bi, nk'ie nga kama nda na'mi tǐtjun, najmi kui suba ts'asje nk'a yjoho. Ntǐa níná xi b'a kits'ín. B'ǐ kitsúhu:

Ji xi Ntǐna,
an xi tsichu ma Na'mihǐ.

⁶Ko b'ǐ ta ts'ín tǐt'a ya éhen Ntǐaná:

Ji xi nda na'mi tu nk'éhé ni.
B'a ts'ín tǐjǐna xáhi
xi nkúhu xá xi ts'e nda na'mi Melkisedec.

⁷Nk'ie nga y'ejǐna Cristo asunnteǐ, animahá ngjik'áha ra nga kinchjako Ntǐaná ko kikjanǐndzjo ntánkun. Tsankihǐ Ntǐaná nga ts'ǐnkj'a t'axǐhǐn ngabayoo, ko tsasínǐju Ntǐaná ni xi kitsú at'aha tu xǐ kits'ínkjas'ehén ra yjoho Ntǐaná. ⁸Ndaha tsa kui xi Ntǐhi Ntǐaná, tunga j'ajihǐn kjuanima. B'a ts'ín kíkíehe ni xi 'mihǐ nga nuú'yá'één. ⁹Ko nk'ie nga ja kama xi tǐhin nga kama, tsichu ma xi tu nkjéhé ni ts'ǐnk'anki ngayjee xuta xi kuǐnt'é'éhen. ¹⁰Ko Ntǐaná kits'ín mahá nda na'mi tǐtjun nga kitsjáha xá xi tjehe ra Melkisedec.

B'ǐ ts'ín tís'ejǐna chji nga tǐhin nga kfinndjuká xi s'ejinná

¹¹Ngat'a ts'e ni xu'bi tǐn nkjún sa ni xi kuixǐn kai, tunga 'nihǐ tǐn nga k'úejǐna chjǐhi, at'aha ja najmi ta kitsa mankjihǐnnuu. ¹²Ja ní

nd'ai tjihin nga kamo já maestru kai, tunga tu yje machjén sahanuu xi kuakúyanuu nku niyá sa ni xi tjun binchiyáá éhen Ntíaná. Jun ja ta tsichu ma ngáhanu xi nkúhu ntínta xi machjéhen ntáchiki. Kui xi najmi nichine nda machjéhen. ¹³Ngatentee xi baki, kui xi ntínta ko najmi kjee be má nihi xi naxu nginkun Ntíaná. ¹⁴Tunga nichine ndoo, já xi chóo ma kjine. Kui xi ts'ínchjén tehente kjuankjintak'uhun ko mankjihin má nihi xi nda ko má nihi xi najmi nda.

6 Kui b'a maha, ja kuichu chubq nga k'úéntaá ni xi tjun binchiyáá Cristo, tu xi tu nku kfinndjunáá ni xi ndyjat'áná nga chaá. Najmi chubaha nga ta sakúya ngáhaná nga kfinchj'a ngáha raá animaná, ko tsa ta sakúya ngáhaná nga k'úéntaá ni ch'onk'un xi ngabayoo fikóná, ko tsa tu nku sakúyaháná nga s'ejinná Ntíaná, ²ko ni xi ts'e nga mjenéé ntsáá xinkíá nga saténtáá, ko nga ni xi ts'e nga kuichú nistjin nga kj'uaíya ngáha ra xuta ngabayoo ko nk'ie nga kuasehe Ntíaná mí nihi xi kits'ín nga nkúnkú xuta. ³Mjeni kuakúyaihi ni xi ndyjat'ánuu. B'a n'ei tsa Ntíaná tsjánteni.

⁴Xuta xi ja tsichu mankjihin ni xi ts'e Ntíaná ko kits'íntsojín ni xi tsjáná Ntíaná, ko ta kisakút'aha Espirituhu Ntíaná, ⁵ko kits'íntsojín én ndaha Ntíaná ko nga'yúhun Ntíaná xi kama chji askahan, ⁶tsa k'uéjña ni xi ts'e Ntíaná xi ja kikjut'a ngayjee ni xu'bi, najmi ta tjin xi nkú ts'ín kama tsetse saha, tsa ngjuaikj'á ngáha ra animaha. At'aha ta kuihi kuenta ts'e suba tíncha fát'a kruu xi ma jo niyá ngáha Ntíhi Ntíaná ko títsjante nga tíchajnucha Ntíhi Ntíaná.

⁷B'a maha xuta xi yjanki Ntíaná, xi nkúhu t'ananki xi nkjin niyá b'anehe ts'í. Tsjáha chan xi kjine xi ts'ínxásun t'anankiu, ko Ntíaná nda ts'ínko t'anankiu. ⁸Tunga t'ananki xi tu jñáhá tsjá ko na'yá, ndaha tsa ts'íu b'anehe, kui xi najmi chumi ni chjîhi ra ko ni xi najmi nda nginkun Ntíaná bichú ma. Kui xi sakúhu nga kuiti.

⁹Ko máha jun, já nts'e xi tjoní, ndaha tsa b'a ts'ín tíchubai, behe tak'uin nga jun xi sakúnuu ni xi 'yún nda sa. Kui ni xi y'aha ra nga k'uankiá. ¹⁰Kixi ts'ín Ntíaná ko najmi ts'ínchaya ni xi kin'o ko xi nkú ts'ín tsakuchjú nga tjonuu Ntíaná nk'ie nga nda kin'ekoo xuta xi ts'e nistjin nk'ie, xi nkú nga ta t'n'o santaha nd'ai.

¹¹Mjeni nga tu nkú b'a n'enú santaha nistjin xi fekuu tu xi sakú kikjihinnuu ni xi tíchuyóho. ¹²Najmi mjeni tsa kama ts'o. Tu sa ní b'a ta n'oo xi nkú nga incha ts'ín xi sakúhu ni xi kitsúhu Ntíaná nga tsjáha. Kui xutaha xi tu nkú s'ejihín ra Ntíaná ko maha kuyá.

B'i ts'ín tís'ejña chji nga ts'ín Ntíaná ni xi tsu

¹³Nk'ie nga kitsúya títtjun Ntíaná ni xi tsjáha Abraham, ta y'éjña nga ts'íintjusun ni xi kitsú. B'a kits'ín at'aha najmi tjin xi 'yún chánka sa, tsa kui xi ts'ínkie nga ts'íintjusun ni xi kitsú. ¹⁴B'i kitsú Ntíaná: “An ts'ian nga nda kamat'ain ko an ts'ian nga ntje xi s'ehi 'yún nkjin

kama.” ¹⁵Kikuyá k'uk'un Abraham kǒ kui nga kits'ínkjǎihin rǎ ni xi kitsúya títjun Ntǎnǎ nga tsjáha.

¹⁶Xutǎ, tǔ xi cháha rǎ nga ts'íntjusun ni xi tǐb'enda, nku xi 'yún nk'a tǔn nga kui ts'ínkie nga ts'íntjusun éhen. B'a ts'ín najmi ta s'ehe én. ¹⁷Kui nga y'éjñaha Ntǎnǎ nga ts'íntjusun ni xi kitsú, at'aha kama mjehe nga skue sisihin xi ts'ínkjǎihin ni xi kitsúya títjun nga tsjáha kǒ nga najmi ts'ínk'óntjaiya éhen.

¹⁸Ntǎnǎ najmi maha b'anacha. Kui nga nga joo ni xi kitsúhu Ntǎnǎ najmi maha b'óntjaiyaha, kǒ kui niy xi tsjá nga'yúnná ñá xi kich'aá ni xi kik'inná nga n'ekjǎihín. ¹⁹Nk'ie nga b'a ts'ín tǐchuyáhaá ni xi tsjáná Ntǎnǎ, tísasjña ntsjan ntsjan animaná nga tíma 'yún tak'un xi jas'en santaha ante xi 'yún nkjúhun nínku xi sǐjña ndjiojmi ján. ²⁰Yo má nga jas'en Jesu ngajoná, nga ngji títjunná. Kǒ kui xi tsichu ma ndǎ nǎ'mi títjun xi nkú ts'ín tǔjehen rǎ Melkisedec. Najmi ma feya xáha.

B'ǐ ts'ín tís'ejña chji xáha ndǎ nǎ'mi Melkisedec

7 Melkisedec, kui xi kama ndǎ reihǐ nanki Salem kǒ ndǎ nǎ'mi xi kits'ínxát'aha Ntǎnǎ, Ntǎnǎ xi tǐjña nk'a ján. Nk'ie nga ja tǐk'óya ngáha Abraham nga kits'ín nganaha já rei xi ngji kjánko, as'ai Melkisedec ngjik'á niyáha kǒ ndǎ kinchjane nginkun Ntǎnǎ. ²Kǒ Abraham ta kitsjáha nku tǐkjǎ ngayjee ni xi kisakúhu.

J'áin Melkisedec, kui xi tsuhu rǎ “ndǎ rei xi nǎxu ts'ín”. Kǒ ndǎ reihǐ Salem, kui xi tsu ngáha rǎ “ndǎ reihǐ kjuajyu”. ³Najmi yaha má nibaha rǎ. Najmi kis'ehe nǎ'mi kǒ nǎ kǒ ntǔe chá. Kui xi najmi kitsin kǒ najmi k'ien, ndǎ nǎ'mi xi nkú nga ts'ín ndǎ nǎ'mi Ntǐhǐ Ntǎnǎ. Najmi maha feya xáha.

⁴Chasoo xi nkú ts'ín 'yún chánka Melkisedec. Santaha ntǔe cháná Abraham kitsjáha nku tǐkjǎ ni xi kisakúhu nga ngji kjánko já rei. ⁵Tjít'a kjuatéxumaha Moise nga já nǎ'mi xi y'aha rǎ ntǔjehé ndǎ nǎ'mi Levi tǐjhin nga ts'ínkjǎihin nku tǐkjǎ ni xi sakúhu xutǎ, ndaha tsa xinkjín maha xinkjín, at'aha nkuhú ntǔjehé Abraham y'aha rǎ.

⁶Tunga Melkisedec xi najmi ntǔjehé Levi y'aha rǎ, kui xi kits'ínkjǎihin nku tǐkjǎ ni xi kisakúhu Abraham kǒ ndǎ kinchjane nginkun Ntǎnǎ Abraham, ndǎ xi Ntǎnǎ kitsúya títjuhun ni xi tsjáha. ⁷Kǒ tǐjña chji chji nga 'yún chánka sa xi ndǎ nchjane xinkjín nginkun Ntǎnǎ nga xi ndǎ chubantjáí.

⁸Nk'ie nga nku tǐkjǎ toon ts'ínkjǎihin já nǎ'mi xi ntǔjehé Levi y'aha rǎ, a xutáhǎ xi ts'ínkjǎihin kui niy, xi ndyjun nkinǐ kuayá. Tunga ngat'a ts'e Melkisedec b'a tǐtsu éhen Ntǎnǎ nk'ie nga kui najmi k'ien. ⁹Kǒ nk'ie nga Abraham kitsjáha Melkisedec nku tǐkjǎ ni xi kisakúhu, ma b'a bixíaán nga kǒ Levi kǐtsjá, ndaha tsa Levi xi askahan ts'ínkjǎihin nku tǐkjǎ ni xi sakúhu xutǎ. ¹⁰B'a tǐjín kjǎihin at'aha Levi

tijnajin sa yjonintehe Abraham nistjin nga j'aikj'á niyáha Melkisedec, at'aha yaá nga Abraham xi ntje cháha Levi.

**B'i ts'ín tís'ejña chji á nku nda na'mi
títjun tsetse kamachjéhen**

¹¹ Xuta Israel kits'ínkjáihin kjuatéxumaha Ntíaná nk'ie nga tjihin xá já na'mi xi y'aha ra Levi. Tunga najmi tsichukjuahá ra xáha já na'mi xu'bo nga ts'ín nga kama xuta xi tjihin nga kama. Kui kjuaha kamachjéhen nga j'aihi kj'ai nda na'mi xi kik'aihi xá xi nkúhu xi ts'e Melkisedec, najmi xi nkúhu xi ts'e Aaron. ¹² Kui nga tsa tíb'óntjaiya xáha já na'miu, ta tjihin nga ta n'ek'óntjaiya kjuatéxuma xi y'aha ra Moise.

¹³ At'aha xi títsu éhen Ntíaná ei, xi k'uaihi xá xi nkúhu xi ts'e Melkisedec, kui xi y'aha ra kj'ai ntjehe xuta Israel má nga najmi kjee bitujin ndaha nku nda na'mi. ¹⁴ Tijná chji chji nga Nda Ntíaná Jesucristo ntjehe Juda nibaha ra, ntje xi najmi kits'ínkjó Moise nk'ie nga kinchja nga s'e já na'mi.

¹⁵ Yún tijná chji chji sa ni xi tichubayaá ei. At'aha nda na'mi tsetse xi j'ai b'a tjin xáha xi nkúhu xi ts'e Melkisedec. ¹⁶ Najmi kik'ai xáha xi nkú ts'ín tijná kjuatéxuma xi títsuya má ntje cháha nibaha ra já na'miu. Kik'ai xá níhi at'aha tjihin nga'yún nga tijná tík'un sín. Najmi maha 'me.

¹⁷ At'aha b'i ts'ín tjit'a má nga tichubanijmíyaha:

Ji xi nku nda na'mi santaha tu nkjéhé ni.

B'a ts'ín tijná xáhi

xi nkúhu xá xi ts'e Melkisedec.

¹⁸ Kui b'a maha, tsichukjet'aha kjuatéxuma chóo, at'aha najmi kis'ehe nga'yún ko najmi tsasinkoná. ¹⁹ At'aha najmi kamaha kjuatéxumoo nga ts'ín nga kama xuta xi tjihin nga kama. Tunga nd'ai 'yún nda sa ni xi tichuyáá xi tsjáná Ntíaná, kui nga tábichúk'un tiñaha ra Ntíaná at'aha kui nij tichuyáá.

²⁰ Nk'ie nga kama ni xu'bi, Ntíaná kikjihín y'ejña nga kuitjusun.

²¹ At'aha nk'ie nga kik'ai xáha já na'mi xi ntjehe Levi nibaha ra, najmi Ntíaná kikjin y'ejña. Tunga ngat'a ts'e nda na'mi xu'bi, Ntíaná kikjihín y'ejña nga kuihi xi kama nda na'mi. At'aha b'i ts'ín tjit'a má nga b'a kik'ihin:

Ntíaná y'ejña nij.

Najmi ts'ínjo éhen nga b'i kitsú:

“Ji xi nku nda na'mi tu nkjéhé ni.”

²² Kui nga Jesu kits'íhin nga nku ni tsetse y'éndako ngáha Ntíaná. 'Yún nda sa kjuá tsetse xu'bi nga kjuá xi chóo.

²³ Nkjin nkjún kama já na'mi xingisoo at'aha ngabayoo y'échjaha nga ngjuáindjuko xáha. ²⁴ Tunga máha Jesu, najmi kfet'a xáha

at'ahǎ tǐjǎa tǐk'un sǐn. ²⁵Kui kjuǎha nga mahǎ rǎ ts'ǐnk'anki sǐhin xi f'aik'úhǔn Ntǐaná tu ngat'ahǎ ni xi kits'ǐn, at'ahǎ kui xi tǐjǎa tǐk'un tu nkjéhé ni kǒ bankintǐjái xuta xi ts'e.

²⁶At'ahǎ machjénnǎ nku ndǎ nǎ'mi tǐtjun xi nkúhu xu'bi, nku xi je, xi najmi n'enijéhe rǎ tsa mí nihi, xi najmi chuntǐ, xi najmi kin'engujihǐn já ngatitsuun. Kui xi n'etsjohǒ ndjǐojmi ján. ²⁷Kui xi najmi tǐjǐhin nga xki nǐstjin tjun tsǐá chje tu xi n'endyjat'ahǎ rǎ ngatitsuun kǒ askan ngáha tu xi n'endyjat'ahǎ rǎ ngatitsuun xuto, at'ahǎ b'a ǐncha ts'ǐn já nǎ'mi xingisoo. Nkuhú niyá kitsǐá sǐn chje nk'ie nga kits'ǐnkjas'en yjohǒ. ²⁸Kjuatéxumoo já nǎ'mi tǐtjun xi yjoninte y'a kitsǐá xáha, tunga askahan nga kitsǐá Ntǐaná kjuatéxumoo, ǎs'ǎi y'éjǎa nga kitsǐá xáha Ntǐhǐ. Kui xi kin'e ma xi tǐjǐhin nga kama. B'a kik'ie sǐn.

B'ǐ ts'ǐn tǐs'ejǎa chji xáha Jesu ndjǐojmi ján

8 Nd'ǎi tǐjǎanǎ ndǎ nǎ'mi tǐtjun xi b'a tǐjǎn xáha, kui xi Ntǐaná kitsǐánǎ. Ngjik'iejǎat'ahǎ Ntǐaná má tǐbatéxuma ndjǐojmi ján. Kuihǐ ni xu'bi xi mjenǐ nga choo. ²Kui xi tǐjǐhin xá ante xi 'yún nkjúun, ante xi tǐjǎa ǎya nǐnku najyunte xi kui kikjin. Kui xi Ntǐaná kits'ǐnnda, najmi xuta.

³¿Má xi kui xáha já nǎ'mi tǐtjun? Chje tsǐá kǒ ts'ǐnk'ien chu xi f'aiko xuta. Kui nga Jesucristo ta tǐjǎahǎ rǎ chje xi tsǐáha. ⁴Tsa ni xi k'úéjǎaha ei ǎsunnteǐ, najmi ka ma rǎ ndǎ nǎ'mi kai, at'ahǎ ja tǐjǎn já nǎ'mi ei xi tsǐá chje xi nkú ts'ǐn tǐjt'a kjuatéxumoo.

⁵Nǐnku ni'ya najyunte xi kui kikjihǐn nk'a ján tǐjǎa. Kui nga xi tǐjǎaha ei, kui xi ma johǒ. Yo má nga ts'ǐnxǎ já nǎ'mi xi tǐjǎn ǎsunnteǐ. Kǒ yaá ni xu'bi at'ahǎ nk'ie nga ts'ǐnnda Moise nǐnku najyuntee, Ntǐaná b'a kitsúhu: “Nda nda chaseǐ. B'a n'ek'íe sǐsin ngayjee xi nkú tǐjǎn xi tsakuhu nga tsichuk'unǐn ǎsunntu tǐjennkiu.” ⁶Tunga nd'ǎi 'yún nda sa xá xi kik'ǎihǐ Jesucristo nga já nǎ'mi xi tǐjǎn ǎsunnteǐ. Kui xi kits'ǐnchjéhen Ntǐaná nga y'éndako xuta ni tsetse xi 'yún nda sa, at'ahǎ Ntǐaná kitsúya tǐtjun ni xi 'yún nda sa xi tsǐáha xuta xi ts'e.

B'ǐ ts'ǐn tǐs'ejǎa chji ni xi y'énda tsetse Ntǐaná

⁷Tsa najmi chumi nihi xi kindyjat'ahǎ ni xi tjun y'éndako Ntǐaná xuta, najmi kamachjén xi ma johǒ kai. ⁸Tunga najmi kisasihǐn rǎ Ntǐaná ni xi kits'ǐn xuta xi ts'e. B'a ts'ǐn tǐjt'a éhen Ntǐaná:

B'ǐ kitsú Ntǐaná: Kujichú nǐstjin,
nga k'uendákǎ nku ni tsetse
xuta Israel kǒ xuta Juda.

⁹Kǒ ni tsetse xi tǐxian nga k'uendǎ,
najmi b'a joyaha xi nkúhu xi y'endákǎ ntje cháha,
nga jak'ja ntsja nga kik'onsje ante Egipto.

At'ahq najmi ndjá tsinchajin ni xi tjun y'endáka,
kui nga kits'in nga mahq ra.

¹⁰ Kuichú nistjin nga kuihí ni xu'bi
xi k'uendáka xuta Israel.
K'uejñájian kjuatéxumana kjuankjint'ak'uhun,
ko ta k'uet'á asun animahq.
An xi kama Ntiqha,
ko kui xi kama xutana.

¹¹ Najmi ta b'i ngján kuakúyaha ra já nts'e,
ko ta ndaha xinkjín,
tsa tu xi skuéhe nga an xi Ntiqha.
At'ahq ngatentee skuena,
xi 'yún ndyjahq ko santaha xi 'yún cháha.

¹² An ts'inndyjat'ahq ngatitsuhun,
ko najmi ta ts'inkj'áitsjehenna jéhe.

¹³ Nk'ie nga Ntíaná títs'ínkjó ei nga nku ni tsetse tíb'enda, kui xi
tshu ra nga ja chá xi tjuun. Ni xi ja chá xi najmi ta ndaha, kui xi ja
najmi ta tse kamahq ra ma.

B'i ts'ín tís'ejña chji xi nkú chjun nínku najyuntee

9 Ni xi tjun y'enda Ntíaná kitsúya xi nkú ts'ín tjíhin nga n'etsjoho,
tunga asunteihí kisasínjña ante nkjún xi má nga n'etsjoho. ²B'i
ts'ín kin'enda nínku najyuntee. Ante xi tjuun, kui xi kik'in ante nkjún.
Yo kisasínjña nd'í setiu ko kis'ejña yámixa xi s'entusún nínkuan chje.

³Ko ante xi tijná astun najyun xi ma joho xi tjenchja aya nínku
najyuntee, kui xi kik'in ante xi 'yún nkjún. ⁴Yo kis'ejña nqchan chje
toonsine xi má nga s'etísun ni xi sinjne. Ko yo ta kis'ejña kaxa tsje
xi kjiynuyehé toonsine. Kui xi bakúchji nga Ntíaná y'endako nku ni
xuta xi ts'e, ko aya kaxo kisasínjñaya chutsín toonsine xi má nga
kis'eya nichine manaq, ko ta kis'ejñaya yánisehe Aaron xi kitjuhu
nts'én, ko ndjiote xi tjít'a kjuatéxumoo. ⁵Asun kaxo kis'entusún jo xi
yjaha tsjanka. Kui xi tsakúchji kjuachánkaha Ntíaná ko kitsjennéhe
tsjankaha ante xi má nga Ntíaná kikjexín jéhe xuta. Ngat'a ts'e ni
xu'bi najmi machjéhen tsa 'yún tse chubanijmíyaá nd'ai.

B'i ts'ín tís'ejña chji xá xi kis'ehe nínku najyuntee

⁶B'a ts'ín kis'enda ni xu'bi, as'ai fas'en tehente já na'miu ante
xi tjuun nga ts'intjusun xáha. ⁷Tunga máha ante xi ma joho, nku
tutuhú nda na'mi títjuun fas'en yo. Nku niyá fas'en xki nú. Ko nk'ie
nga fas'en yo, tjíhin nga ngjuaike jni tu xi tsjáha chje xi k'úechjí
ngatitsuhun ko ngatitsun xi tu ndyjuhé ra kits'ín xuta. ⁸B'a ts'ín
bakúchjiji Espirituhu Ntíaná nga nk'ie nga tijná sa nínku najyunte xi
tjuun, najmi kjee yaha niyá xi bichú ante xi 'yún nkjún.

⁹Ngayjee niu bakú chubayaná xi nkú ma nd'ai. At'ahá chje ko chu xi n'ek'ien najmi maha b'éya xi nkú ts'ín tjǐhin nga s'eya kjuankjintak'uhun xuta xi kui niu ts'intsjokoho ra Ntǐaná. ¹⁰Najmi maha b'a ts'ín niu at'ahá ni xi títshú kjuatéxuma xu'bo xi tu a tjent'ahá, tu ni chinehé y'ahá ra ko ni xi s'i ko nga kj'ái kj'ái ts'ín ts'ín je yjoho xuta nginkun Ntǐaná y'ahá ra. Kui xi n'etjusun santa nkúhu nga kj'ái k'uéjña ngáha Ntǐaná.

B'ǐ ts'ín tís'ejña chji ni xi kits'ín jníhi Jesu

¹¹Tunga ja j'ai Cristo ko nd'ai kui xi nda na'mi títjun xi bangisjainá ni xi nda kjuaxi. Kui xi jas'en ninku najyunte xi 'yún nda sa ko xi nda kikjin, xi najmi xuta kits'ínnda. Kui xi tsuhu ra nga najmi asuntee y'ahá ra. ¹²Nkuhú niyá jas'en ante xi 'yún nkjúun. Najmi jníhi chutentsu ngjiko yo ko ta ndaha jníhi ntí turu. Jní xi ts'e ní ngjiko. B'a ts'ín y'échjǐntjai síhinná.

¹³Jníhi turu ko jníhi chutentsu ko nasuhu ntí turu xi kití, kui xi saténdzjojnúhu xuta xi najmi je nginkun Ntǐaná, ko kjuaxi nga b'a ts'ín ma jehe eǐ asunteǐ. ¹⁴Tsa ni xi b'a ts'ínhi kui niu, ¿a najmi 'yúhún tjín saha nga'yún jníhi Cristo? Kui xi tǐnjǐnjǐhin Espiritu xi tǐjña sín nk'ie nga kitsjá yjoho xi nkúhu nku chje xi je nginkun Ntǐaná. Kui nga jníhi Cristo ts'ín jehe kjuankjintak'unná, tu xi najmi ta n'ehená ni xi fikóná ngabaya nga tu sahá tsjénkkihí Ntǐaná xi tǐjña tǐk'un.

¹⁵Kui b'a maha, Cristo k'ienntjǐhi xuta ko b'a ts'ín kits'ín ndáǐhi ra ngatitsun xi incha kits'ín nk'ie nga chjǐ saha ra ni xi tjun y'énda Ntǐaná. Ko Cristo kits'ín nga kama chjǐhi ra ni tsetse xi y'énda Ntǐaná, tu xi xuta xi Ntǐaná j'ájǐhin kama ts'ínkjǐín síhin ra ni xi kitsúya títjun nga tsjáha.

¹⁶Xi nkúhu xuta, kintehe ni nga kuayá, b'énda títjun ni xi kama ts'e ntíhi. Tunga najmi kamahá n'ekjǐǐhin niu tsa najmi tjun kuayá xi kitsjá niu. ¹⁷At'ahá nǐstjǐn nga kuayá xuta xi b'a kits'ín chjǐhi ra ni xu'bo, tunga tsa tǐjña tǐk'un sa, najmi kjee chjǐhi ra niu.

¹⁸Ko b'a ta kits'ín Ntǐaná. Jní ta y'éndakoho ni xi tjuun. B'a ts'ín kama chjǐhi ra kui niu. ¹⁹B'a kits'ín Moise nk'ie nga kitsúyaha ngayjee xuta nga nkúnkú kjuatéxuma xi tǐt'a xujun kjuatéxumoo. As'ai jakj'á jníhi ntí turu ko jníhi chutentsu. Ntánijua kits'íntjǐjǐnkoho ko kitsungjǐn tsanka xi ni ko yá isopo. Kui xi kits'ínchjén nga tsaténdzjojnúko ra jnú xujun kjuatéxumoo ko ta ngayjee xuto. ²⁰As'ai b'a kitsú Moise: “Kui jní xu'bi xi tít'sín nga chjǐhi ra ni xi tǐb'éndakonuu Ntǐaná.”

²¹Ko Moise ta tsaténdzjojnuhu jnú ninku najyuntee ko ngayjee ni xi n'echjén yo nga n'etsjoho Ntǐaná. ²²Xi nkú nga ts'ín tǐt'a kjuatéxumoo nga tu xi nku ni kama jehe nginkun Ntǐaná, jníhi xi maha b'a ts'ín. At'ahá tsa najmi ngjuai ndzjo jní, najmi tjín kjuan'endyjat'a.

**B'ǐ ts'ín tís'ejǎa chji nga Jesu
kits'ínkjas'en yjohǒ ngandaná**

²³B'ǎ ts'ín tjǎhin nga kin'e je nginkun Ntǎaná ni xu'bo. Kui niu xi b'ejǎa chubaya ni xi tjǎn ndjiojmi ján. Tunga máha ni xi tjǎn ndjiojmi ján, nku chje xi 'yún nda sa nga xu'bo kamachjéhen nga kin'e je.

²⁴Cristo najmi ante xi 'yún nkjún xi ntsja xuta kits'ínndakoho jas'en, kǒ tsa nku xi b'ǎ mama tjǎn xi nkú nga tjǎn xi kui kikjin. Ndjiojmi ján ní tsichu kǒ tjǎa nginkun Ntǎaná nd'ǎi ngandaná.

²⁵Kǒ najmi jas'en ndjiojmi ján tsa tu xi nkjin niyá tsjáha chje yjohǒ, xi nkú ts'ín fas'en já nǎ'miu ante xi 'yún nkjúun nga xki nú fas'enkǒ jní xi najmi kui ts'e. ²⁶At'aha tsa nkjin niyá jas'en Cristo yo, nkjin ra niyá k'ien kai, b'aha ra nkúhu nga kamanda asuntee kǒ santaha nd'ǎi. Tunga nkuhú niyá tsakúchji yjohǒ nd'ǎi, nǐstjin fekuhu xi kich'áá nd'ǎi, kǒ kits'ínkjas'en yjohǒ xi nkúhu chje tu xi kits'ín t'axǎhin ngatitsuun.

²⁷Xi nkú nga ts'ín tjǎa nga ngayjee xuta tjǎhin nga nkuhú niyá kuayá kǒ askahan chǎsehe mí nihi xi kits'ín, ²⁸kui nga b'ǎ tǎ ts'ín Cristo nkuhú niyá kitsjá yjohǒ xi nkúhu chje nga kikjexín ngatitsuun xuta. Kǒ nk'ie nga kj'uaǐ niyá xi ma johǒ, najmi kj'uaǐ tsa ngatitsun ts'ínndyjat'a. Xuta xi tǐkuyá níhi kj'uaǐkj'á.

**B'ǐ ts'ín tís'ejǎa chji nga nkuhú niyá kitsjá
Jesu chje tu xi n'endyjat'aha ngatitsuun**

10 Kjuatéxumaha Moise tu 'ya y'ejǎa chubayahá ni nda xi kj'uaǐ askahan. Najmi kui xi nda kikjiun. Kui nga kjuatéxumoo ndahachí najmi maha ra ts'ǎhin nga kama xi tjǎhin nga kama xuta xi xki nú f'aik'úhun Ntǎaná nga tǎ kuihi chje tsjá. ²At'aha tsa xuta xi chje tsjáha Ntǎaná nkuhú niyá kama je kai, najmi b'ǎ tǎ kuǐtsuhu kjuankjintak'uhun nga jé tjehe kǒ najmi tǎ tsjáha chje. ³Tunga chje xi tsjá ní xki nú, kui xi ts'ínkj'áitsjehen nga tjǎhin ngatitsun. ⁴At'aha jníhi turu kǒ jníhi chutentsu najmi maha kjexín ngatitsuun.

⁵Kui b'ǎ maha, nk'ie nga j'ǎihi Cristo asuntee, b'ǐ kitsú:

Najmi kin'e mjei chu xi n'ek'ien kǒ chje,
kui nga nku yjoninte kin'ek'ahaní.

⁶Najmi kama tsjohi chu xi s'etfye,
kǒ tǎ ndaha xi n'ek'ien nk'ie nga s'echjǐ ngatitsuun.

⁷Kui nga b'ǎ kixihinna: “Á an eǐ.

Ji Ntǎana, jáǎ tu xi ts'ǐntjusuhunna ni xi mjei,
xi nkú ts'ín tǐnchjanijmíyahana xujun éhin.”

⁸Tǐtjun b'ǐ kitsú nga kinchja: “Najmi kin'e mjei kǒ tǎ ndaha najmi kama tsjohi chu xi n'ek'ien kǒ chje kǒ chu xi s'etfye kǒ xi n'ek'ien nga s'echjǐ ngatitsuun.” B'ǎ kitsú ndaha tsa b'ǎ tǐtsu kjuatéxumoo nga

xuta tjîhin nga tsjá ni xu'bo. ⁹Askahan b'î ta kitsú sa: “Á an ei. Jáa tu xi ts'intjusuhunna ni xi mjehi.” B'a ts'ín kits'ín t'axîhin chje xi tjun kits'ínkjó tu xi y'ejñaha ni xi kitsú askahan. ¹⁰Ko at'aha kits'intjusun Jesucristo ni xi mjehe Ntíaná, kui nga tsichu ma jehená nginkun Ntíaná nk'ie nga nkuhú niyá kits'ínkjás'en yjonintehe xi nkúhu chje.

¹¹Ngayjee já na'miu xki nîstjin ts'ín xá xi kanéhe. Nkjin niyá tu nku kuihí xáha xi ts'ín nga tsjá chje, chje xi ndahachí najmi maha kjexín ngatitsun. ¹²Tunga Jesucristo nkuhú niyá kitsjá chje. Kui xi kits'ínndyjajnu ngatitsuhun xuta ko tu nkjéhé ni chjîhi ra. As'ai ngjik'ieñat'aha Ntíaná. ¹³Yo tíjña nga tíkuyá santa nkúhu nga k'uéntu Ntíaná xi fi kontraha kinte tsuku. ¹⁴Nkuhú chje kitsjá tu xi kamaha xuta xi kík'j'áts'e xi tjîhin nga kama ko b'a k'uéntu sín.

¹⁵Ko Espirituhu Ntíaná b'ejña chjiná niu nga b'î tsu:

¹⁶Nk'ie nga b'a kama, títsu Ntíaná,
kuihí ni xu'bi xi k'uendáka xuta xu'bo.
K'uejñájian kjuatéxumana kjuankjint'ak'uhun,
ko ta k'uet'á asun animaha.

¹⁷Ko b'î ta kitsú:

Najmi ta ts'ínkj'áítsjen sahana
ngatitsuhun ko ni ch'onk'uhun.

¹⁸Ko má nga n'endyjat'a ngatitsun, najmi ta n'ek'ien saha chu nga s'echjí.

B'î ts'ín tís'ejña chji nga tjîhin nga kfinndjukaá ni xi tsjáná Jesu

¹⁹Kui b'a maha nd'ai, já nts'e, ngat'aha ngabayaha Jesu najmi ta binchankjúhun raá yjoná nga kuitjás'eén ante xi 'yún nkjúun. ²⁰At'aha Jesu kikjex'áná niyá xi f'atikjá najyun xi tjenchja ante xi 'yún nkjúun, nku niyá tsetse xi tíjña tík'un. Kui najyuun, kui xi tsuhu ra yjonintehe Jesu. ²¹Ko kui xi nda na'mi k'akuná xi basehe nínkuhu Ntíaná. ²²Kui nga ngayjehe animaná tjink'úhun raá Ntíaná ko najmi tu jo jan katumaná nga s'ejinná Ntíaná. At'aha ja kin'e je animaná. Najmi ta chuntí tjíyaha kjuankjintak'unna ko ja kin'e chunkoho ntánijua je yjonintená.

²³Ndjá tinchaján ni xi tíchuyáá, at'aha b'a ts'ín s'ejinná ko yaá nga ts'ín Ntíaná ni xi kitsú. ²⁴Tínchísjai niyáá xi nkú ts'ín b'î ngjáhán kuisínkaá xinkíá tu xi s'e sahaná kjuatjo ko nga n'e saá ni xi nda. ²⁵Najmi tu b'ejñaá nga kama njakúkaá xinkíá, xi nkú incha ts'ín k'ua. Tu sa ní b'î ngján tjen nga'yúhuún xinkíá, ko 'yún b'a n'e saá at'aha tíyaá nga tíbichú tíña nîstjin nga kj'uaí Nda Ntíaná.

²⁶Tsa ja yaá én xi naxu tjín ko tu nku tín'enáá ngatitsun, najmi ta tjín saha chje xi k'uaí tu xi n'endyjat'aha ngatitsunná. ²⁷Nku tutuhú nkjúhun kjuá xi n'ená ndyun nkiní chuyahaá ko nd'í xi tu xi 'yúhún xi ts'ínkjekoho Ntíaná xi fi kontraha.

²⁸Nǐstjin nk'ie, xi najmi ts'íntjusun kjuatéxumaha Moise, kui xi najmi ch'a ma nímaha nga n'ek'ien. B'a ma tsa jo ko tsa jan xi kuítsuya jé xi kits'ín. ²⁹Tsa b'a ts'ín nkjún tǐjña kjuatéxumo, ¿mí ni xi n'ehe xi tǐbasinne Ntǐhi Ntǐaná? ¿Mí nihi xi n'ehe xi tu a nihi tímaha jní xi y'éndakoho Ntǐaná ni tsetse xi ts'ín jehe xuta xi b'a tǐts'íun? ¿Mí nihi xi kamaha xi ch'on tǐtsuhu Espiritu xi ts'índzjo kjuandaha Ntǐaná? 'Yún tse kjuanima xi ts'íínkjǐhǐn xi b'a ts'íun.

³⁰Yaá nga b'ǐ kitsú Ntǐaná: “Ahán xi k'uasjé chǐjá, an xi tsjaha chǐjǐhi.” Ko b'ǐ ta ts'ín tǐjt'a ya: “Ntǐaná kuasehe mí nihi xi kits'ín xuta xi ts'e.” ³¹ǐTu xǐ nkjúhún tǐjín nk'ie nga Ntǐaná xi tǐjña tǐk'uun ts'ínk'íéchǐ xi najmi benkjúhún!

³²N'ekj'átsjohoon yjonuu nǐstjin nk'ie, nk'ie nga as'ai kamankjihínnuu én nda tsuhu Ntǐaná. 'Yún ndjá tsincho nga kin'e chúkjuo kjuanima xi kisakúnuu. ³³Tǐjín nǐstjin nga ch'on kik'innuu ko kin'e'unnuu nginkun ngayjee xuta nantio, ko kj'aí nǐstjin ngáha ta kamakoo xuta xinkiu xi b'a ta kamat'ain. ³⁴Ta kama nimanuu xuta xi kjintuyá'yún ko kin'ekjón nga kichju'ánuu ni xi tǐjnnuu. Tsjo kamanuu nga b'a kamat'on at'aha yo nga ndjiojmi ján tǐjnanuu ni xi 'yún nda sa xi najmi maha fe.

³⁵Tu nkú katuma 'yún tak'unnú Ntǐaná, at'aha tsa b'a n'oo, chánka chǐjǐ xi n'ekjóhooon. ³⁶Tǐjǐhin nga n'e chúkjuo ni xi tǐmat'on, tu xi kama n'ehehu ni xi mjehe Ntǐaná ko b'a ts'ín sakúhunuu ni xi kitsúya tǐtjun nga tsjá. ³⁷At'aha b'ǐ ts'ín tǐjt'a éhen Ntǐaná:

Ndyja sa íchǐ nga kj'uaí xi tǐjhin nga kj'uaí,
najmi ta k'uaandayahá ra.

³⁸Xuta xi ts'an xi ja naxu nginkán
k'úéjña tǐk'un tu ngat'aha nga s'ejihǐn an.

Tunga tsa ngjuainjihistun,
najmi ta sasǐhinna kui xuto.

³⁹Ñá najmi xuta xi finjihistun nga tǐfi xi má nga ndyja. S'ejin níná ko tǐchuhúun animaná.

B'ǐ ts'ín tǐs'ejña chǐjǐ ni xi 'mihǐ ko nkú tsuhu ra nga s'ejinná Ntǐaná

11 Nk'ie nga s'ejinná Ntǐaná, ya kixía nga n'ekjǐhǐn ni xi tǐchuyáhaá ko behe tak'aán nga kjuaxǐ ni xi najmi tǐma chǐjiná. ²At'aha kis'ejihǐn xuta xi kis'e nǐstjin nk'ie, kui nga nda ts'ín incha kichubanijmíyaha.

³At'aha s'ejinná Ntǐaná, kui nga yahaná nga én xi tsitjuhu ts'a Ntǐaná kits'índakoho asuntee ko mankjinná nga ni xi tǐyaá kin'endakoho ni xi najmi ma chǐjǐ.

⁴At'aha kis'ejihǐn Abel Ntǐaná, kui nga kitsjáha ra Ntǐaná chǐjǐ xi 'yún nda sa nga xi kitsjá Cain. At'aha kis'ejihǐn, kui nga Ntǐaná b'a

kitsúhu nga kui xi nku nda xi naxu ko kits'ínkjáihín chjehe. Ko ndaha tsa ja k'ien Abel, tunga tǐbakú chubayahána xi nkú ts'ín kis'ejihín.

⁵At'aha kis'ejihín Enoc Ntǐaná, kui nga Ntǐaná ngjiko tǐk'uhun ra ndjiojmi ján ko najmi k'ien. Najmi ta kisakúhu, at'aha Ntǐaná jak'ájihínséhen. Ko kintehe ni nga kichjubé, nda ts'ín kichubanijmíyaha nga kits'ín ni xi kisasíhín Ntǐaná. ⁶Tsa najmi s'ejihín xuta Ntǐaná, najmi tjín xi nkú ts'ín sasíhín ra Ntǐaná xuta xu'bo. At'aha xi mjehe kj'uaík'un tiñaha Ntǐaná, tjihin nga s'ejihín nga tjǐna Ntǐaná ko nga Ntǐaná tsjáha ni xi nda xuta xi bangisjahi.

⁷At'aha kis'ejihín Noe Ntǐaná, kui nga kint'é'éhen nk'ie nga Ntǐaná kitsúya tǐtjuhún ra ni xi najmi kjee ma chji ko kits'ínnda tsutsu chánkoo nga kits'ínk'anki xuta xi ts'e. B'a ts'ín kis'ejǐanehe ra xuta nga kfe, ko kisakúhu Noe nga naxu kama nginkun Ntǐaná at'aha kis'ejihín.

⁸At'aha kis'ejihín Abraham Ntǐaná, kui nga kint'é'éhen nk'ie nga kichubaha nga ngjuai nanki xi ts'íínkjáihín askahan, ndaha tsa najmi be sisin má nga ngji nga tsutju. ⁹At'aha kis'ejihín, kui nga y'ejǐaha nanki xi kitsúya tǐtjuhún ra Ntǐaná nga tsjáha, ndaha tsa y'ejǐa ni nkúhu nku nda xi xin nibáha. Ni'ya najyunte y'ejǐayako Isaac ko Jacob, xi askahan ta ts'íínkjáihín ni xi kitsúya tǐtjuhún Ntǐaná. ¹⁰B'a kits'ín Abraham at'aha ja tjǐñajin kjuankjintak'uhún nga nanki xi najmi ndyja k'úejǐa, xi Ntǐaná k'uénda ko ts'íínnda.

¹¹Ko at'aha kis'ejihín Abraham Ntǐaná, kui nga kik'aihi ra nga'yún nga kamaha na'mi, ndaha tsa ja chá nkjún ko ntǐ Sara, at'aha kis'ejihín nga Ntǐaná ts'ííntjusun ni xi kitsúya tǐtjuhún. ¹²Kui nga nku nda xi najmi ta tjihin ra nga'yún yjonintehe, kui xi kis'ehe ntje xi b'a ts'ín nkjin tsichu ma xi nkúhu niñu xi tjín nk'a ján ko xi nkúhu tsumí xi tjín andai ntáchak'uun, kui xi najmi maha s'exki.

¹³Ngayjee xuta xu'bi incha k'ien nga najmi kits'ínkjáihín ni xi kitsúya tǐtjuhún Ntǐaná nga tsjáha. Tunga incha kis'ejihín ra ko kama chubayahá niy, ko b'a incha kitsú animaha nga kui xi xin incha nibáha ko nga tu tjímasúhún asuntej. ¹⁴Xi b'a incha tsu, kui xi bakúchji nga nanki xi ts'e tǐincha bangisjai. ¹⁵At'aha tsa tu nku kama bahá ra má nga incha nibaha, kik'óya ra ngáha kai. ¹⁶Tunga kama mjehé ra nku ante xi 'yún nda sa, kui xi tjǐna ndjiojmi ján. Kui nga najmi ma subaha ra Ntǐaná nga ya nga kui xi Ntǐaha xuta xu'bo, at'aha Ntǐaná ja y'éndaha nku nanki.

¹⁷At'aha kis'ejihín Abraham Ntǐaná, kui nga kitsjáha Isaac xi nkúhu tsa chje nk'ie nga kikjut'ayák'uhún Ntǐaná. Kama k'un nga xi nkúhu nku chje tsjá ntí nku tutuhu, ndaha tsa ntíu kinchjajin Ntǐaná ¹⁸nga b'i kitsúhu: "Isaac y'aha ra ntje xi s'ehi." ¹⁹B'a kitsú Abraham nga Ntǐaná tjihin nga'yún xi má nga ts'ínkj'áya ngáha ra xuta ngabayoo. Kui nga kisakú ngáha ra ntíhi xi nkúhu tsa j'áya ngáha ra.

²⁰At'ahq kis'ejihin Isaac Ntíaná, kui nga nda kinchjanehe Jacob ko Esau nginkun Ntíaná nga kitsúyahq ni xi kama askahan.

²¹At'ahq kis'ejihin Jacob Ntíaná, kui nga kintehe ni nga kuayáha, nda kinchjane nginkun Ntíaná nga nkúnkú ntíhi Kuse. Kits'intsjoho Ntíaná nga y'a'yúhún ko ya yánisehe nga tsisintjen.

²²At'ahq kis'ejihin Kuse Ntíaná, kui nga kintehe ni nga kuayáha, kitsúya títjun nga kuichú nístjin nga kuitju xuta Israel ante Egipto ko kitsúya xi nkú n'ehe nintaha.

²³At'ahq kis'ejihin xi cháha Moise Ntíaná, kui nga kingjájña 'maha ntíu jan sá tǎhin nk'ie nga kitsin, at'ahq incha kkie nga tsjo tǎn ntíu ko najmi kitsankjún kjuatéxuma xi kitsjá nda reih Egipto.

²⁴At'ahq kis'ejihin Moise Ntíaná, kui nga najmi kits'ín yuhu nga ntíhi takjǎhin nda faraon k'úihin ra nga ja kama chá. ²⁵Kama mje níhi nga ta sakút'ahq kjua'un xi tíbehe xutaha Ntíaná ko najmi nga ts'íintsjodin kutju kjuatsjo xi tsjá ngatitsuun. ²⁶Kits'ínnkjink'un nga 'yún chǎ saha ra kjuanimá xi sakúhu nga kjuanchiná xi tǎn ante Egipto, at'ahq kikuyáha chǎ xi ts'ínnkjǎihin askahan. Ta kuihi kjuanimá xi akahan sakúhu xi ts'ínn nibá Ntíaná ngajoho.

²⁷Ko at'ahq kis'ejihin Ntíaná, kui nga tsitjuhu ante Egipto ko najmi kitsankjún kjuakjahq nda rei. Najmi kits'ínkjehe k'un, at'ahq b'a kama xi kkie Ntíaná xi najmi ma chji kamaha. ²⁸Ko at'ahq ya kis'ejihin Ntíaná, kui nga ts'asjehe S'í Pascua ko kitsjákjua nga jní n'ek'ikoho ankjuahq ni'yaha xuta Israel, tu xi ntítsje xi ts'ínnk'iehen ntí tjuhun xuta Egipto najmi ts'ínnk'ieho ntí tjuhun xuta Israel.

²⁹At'ahq kis'ejihin xuta Israel Ntíaná, kui nga j'atikjáha Ntáchak'un Niú xi nkúhu tsa nanki kixi. Tungá k'ienjinntáhá já jun Egipto nk'ie nga kama mjehe nga b'a ta incha ts'ínn ko kui.

³⁰At'ahq kis'ejihin xuta Israel Ntíaná, kui nga tsixuntuhu xjóho nanki Jerico askahan nga y'emandai xuta Israel yo yatu nístjin tǎhin.

³¹At'ahq kis'ejihin naská Rahab Ntíaná, kui nga najmi k'iehen xi nkúhu xuta xi najmi kint'él'én, at'ahq nda ts'ín kits'ínnkjǎihin já jun Israel xi tsichukase mañq yo.

³²¿Ko mí nihi xi xín sa? Tse nkjún ngjuaikona tsa kuinchjanijmíyahana nda Gedeon, nda Barak, nda Sanson, nda Jefte, nda David, nda Samuel ko já profeta. ³³At'ahq kis'ejihin Ntíaná jóo, kui nga tǎn xi kits'ín nganahq ra já rei, ko nga nda tsatéxumaha xuta xi ts'e, ko nga kits'ínnkjǎihin ni xi kitsúya títjun Ntíaná nga tsjáha, ko nga kits'ín nganahq xoo, ³⁴ko nga kits'ínnk'ienya nd'í xi tu xí 'yúhún, ko nga tsitjunkihí yjoho nga kis'ehe kicha, ko nga kitsjá nga'yúhún yjoho ndaha tsa najmi ta chúkjuahq ra, ko nga ndjá ts'asje yjoho nga kikjǎn, ko nga tsanka tjennki já jun kontraha.

³⁵Kis'e jminchǎn xi kits'ínnkjǎn tǎk'un ngáha ra xuta xinkjǎn xi ja k'ien. Ko tǎn ngá xi un kkiehe nga k'ien, at'ahq ante xi 'yún nda sa

nga kj'uaíya ngáha ra mjehe. Kui nga najmi kits'ín yuhu nga ts'íhín ni xi kik'ihín tu xi kama ndáhi ra kai. ³⁶Ko ta tjin xi kichajnuha ko kis'ehe, ko santaha kis'e'yún ko kis'entuyá'yún.

³⁷Ko tjin xi ndjio kis'ehe, ko xi kicha'yá kitikjáha, ko xi kicha ndju kin'ek'ienkoho. Ko tjin xi y'emasún nga chuba kingjahá tjabaxíhín chutsanka ko xi ts'e chutentsu. X'an y'entu, ko kitsjennkí uncha, ko kin'e'uhun. ³⁸Y'emasún nanki kixiu ko ajin asunntu tjenki. Y'entuyá tixa ngijoo ko tixa xi yja t'anankiu. Xuta xu'bi, kui xi 'yún nda kama nginkun Ntíaná. Asunntee najmi tjehe ra xuta xu'bi.

³⁹Nda ts'ín kichubanijmíyaha gayjee xuta xu'bi at'aha kis'ejihín Ntíaná, tunga najmi nistjihín kisakúhu ni xi kitsúya títjun Ntíaná nga tsjáha. ⁴⁰B'a kama at'aha kits'ín kuantaná Ntíaná. Najmi kitsjá nga nkuhú kui xuta xu'bo kama xi tjihín nga kama. Kama mje níhi Ntíaná nga ta nja ta nja kamakaa xuta xu'bo xi tjihín nga kamaá.

B'i ts'ín tís'ejña chji nga Ntíaná ts'ínk'a niyá xi tjoho

12 Kui b'a maha, kitsendáíhiná xuta xi bakú chubayaná xi nkú ts'ín kis'ejihín Ntíaná. Kui nga t'entu t'axíhinná tu mí níhi ni xi ts'ín'áiná ko ngatitsun xi mjehe k'ojennkiná, ko tjen nga'yúhuún yjoná nga kfin jahaná má títbankíaán. ²Nkuhú Jesu xi n'esihín. Kui xi kik'atuts'íhín nga s'ejinná ko ts'ín nga s'ejinná xi nkú ts'ín tjihín nga s'ejinná. Kikie títjun kjuatsjo xi sakúhu ko kui nga kits'íhín nga'yún nga k'ient'á kruu ko najmi nkjún kamaha ngat'aha kjuasuba xi kisakúhu nga b'a ts'ín k'ien. Ko askahan y'ejnat'aha Ntíaná má nga batéxuma.

³Chase chubayohoo Jesu xi 'yún nkjún kits'ín chúkjuu nk'ie nga kitsúnju kitsút'aha já ngatitsuun. Chase chubayohoo, tu xi najmi kfentahanuu ko kfehe ra tak'un. ⁴Tíbixkjankoo ngatitsuun, tunga najmi kjehé sakúnuu ngabaya nga b'a tín'o.

⁵Ko ja kin'echayo én xi tsjáníyánuu, xi títsuya nga jun xi ntíhi Ntíaná. At'aha b'i ts'ín tjt'a:

Ji ntína, najmi tu tohón mahi
éhen Ntíaná xi ts'ínk'a niyáhi,
ko najmi tu n'ekjehi tak'uin
nk'ie nga ndjá kuinchjakohi.

⁶At'aha Ntíaná ts'ínk'a niyáha xi tjoho,
ko bjáha ngatentee xi bichú ma ntíhi.

⁷N'echúkjuo nk'ie nga ts'ínk'a niyánuu Ntíaná, at'aha Ntíaná tít'sínkonuu xi nkúhu ntíhi. Ngatentee xi tí'mi na'mi ts'ínk'a niyá ntíhi. ⁸Tunga tsa najmi ts'ínk'a niyánuu Ntíaná xi nkú ts'ín ts'ínk'a niyá gayjee ntíhi, tu a ntínú ma, najmi ntí kikjihín jun.

⁹Nk'ie nga ndyaná, na'miná xi tjin ei asunntei ts'ínk'a niyáná ko yankjáán. ¿Nkú ts'ín najmi 'yún kuínú'yá'éhen raá Na'miná xi tijná

ndjiojmi ján ma, tu xi sakúhuná nga kuínsuba tǐk'uhunná? ¹⁰Najmi tu xǐ tsehé ts'ínk'a niyáná na'miná. Ts'ín xi nkú ts'ín ma chubayaha. Tunga nk'ie nga Ntǐaná ts'ínk'a niyáná, ngandaná b'a ts'ín, tu xi b'a ts'ín ta je kamahaná xi nkuhu kui. ¹¹Kjuaxǐ nga najmi tsjo maná nk'ie nga tjín xi ts'ínk'a niyáná. Ma un níná. Tunga xi b'a ts'ín 'bai niyáha, kui xi askahan b'ejǎajin kjuajyu ko be xi nkú ts'ín naxu fiko yjoho.

¹²Kui b'a maha, n'ehenu nga'yún. Tjen nga'yúhun ruu yjonuu.

¹³Niyá xi naxu tjen tankíno, tu xi kamandaha tsuku xi nimat'a ko najmi ta ts'ónki saha.

B'ǐ ts'ín tís'ejǎa chji nga najmi kfi t'axíhǐn Ntǐaná

¹⁴Tínchísjo nga kas'ekonuu kjuajyu ngatentee xuta ko nga kjuaje tǐntsubajun. At'aha xi najmi tǐjǎajin kjuaje, kui xi najmi skue Ntǐaná. ¹⁵Nda nda chasoo nga najmi tu kas'e ajinnuu nku xi najmi ts'ínkjǎhǐn kjuandaha Ntǐaná, tsa xi najmi nda s'eyaha ko as'ai tsjá kjuasti ko ts'ín nga ajihǐn nkjin xuta ngjuaitse ni xi najmi ndaha.

¹⁶Najmi tu kas'e ajinnuu xi chuba kjuántukohó xinkjín ko ta ndaha xi najmi skuenkjún Ntǐaná xi nkú kits'ín Esau. Kui xi kama ntǐ tjun ko nga kui ts'ínkjǎhǐn ni xi ts'e na'mihǐ, tunga nkuhú nichine kikaténa ni xi kanéhe kai. ¹⁷At'aha yo xi nkú ts'ín askahan kin'e t'axín, nk'ie nga kama mjehe nga ts'ínkjǎhǐn nga nda kuinchjanehe na'mihǐ kai. Ndaha tsa kikjintá nga tsangisjai niyá, tunga najmi ta kis'ehé ra nki ni xi kits'ín.

¹⁸Jun najmi b'a kamat'on xi nkú nga kamat'ain xuta Israel. Kui xi ngjik'úhun nku asunntu tjennki xi tǐjǎa ei asunntei, xi kis'ejǎa ndzjen ndzjen nga kitǐ, má nga kama nǐstjen nǐstjen ko kis'ejyún ko ntjo kama. ¹⁹Ko kinu'yá tjio ko nku nta xi kinchja. Xuta xi kint'é nto tsanki nga najmi ta kuinchjako saha ra, ²⁰at'aha najmi tsichkjuaha kjuatexuma xi b'a tǐsuu: “Santaha ko chu xi kuasint'a tsuku asunntu tjennki tǐhǐn nga ndjio s'ehé.” ²¹Tu ni xǐ nkjúhún tjín ni xi kama chjiu nga santaha Moise: “Tǐb'atsé nkján”, kitsú.

²²Tunga máha jun, tsankink'úhuun Asunntu Tjennki Sion, nanki xi ts'e Ntǐaná xi tǐjǎa tǐk'uun, nanki Jerusalem xi tǐjǎa ndjiojmi ján, má nga kama njakú nkjin nkjún ntǐtsje xi tǐts'intsjoho Ntǐaná, ²³má nga kama njakú xi tjun kama ntǐhǐ Ntǐaná, xi tǐjntut'á j'áhǐn ndjiojmi ján. Tsankink'úhuun Ntǐaná xi kuasehe mí nihi xi kits'ín ngayjee xuta, má nga tǐjntu animaha xuta xi naxu kits'ín, xi ja kama xi tǐhǐn nga kama. ²⁴Tsankink'úhuun Jesu xi kits'ínchjéhen Ntǐaná nga y'enda tsetse nku ni. Ko ta tsankink'úhuun jní xi ksaténdzjo, kui xi bakú chubayaná ni xi 'yún nda sa nga xi tsakú chubaya jníhǐ Abel nǐstjin nk'ie.

²⁵Chúhuun yjonuu. Najmi tu n'e t'axíun xi tǐnchja. At'aha yaá nga najmi tsitjunki nǐstjin nk'ie xuta xi kits'ín t'axín xi ndjá kinchjako

ei asunntej. Kui nga, ¿nkú ts'ín kuitjunkihiná nã tsa najmi n'eshiín xi tǎjña ndjiojmi ján xi ndjá tínchjakoná nd'ai? Kui xi Ntíaná. ²⁶Nístjin nk'ie ntqha Ntíaná kits'ínk'atsé t'anankiu, tunga nd'ai títsuya títjun ni xi ts'ín nga b'ǎ títu: “Nku niyá ts'ínk'atsé sa t'anankiu kō santaha nk'a ján.”

²⁷Nk'ie nga “nku niyá sa” títu, kui xi tsuhu rā nga chjúxin ni xi kin'endo, ni xi mahā f'ajniyá, tǔ xi b'ǎ ts'ín s'entuhu ni xi najmi mahā rā f'ajniyáha. ²⁸Najmi ma f'ajniyá má batéxuma Ntíaná, kō kui xi n'ekjǎhiín. Kui nga tjeheh rāá máb'achjǎhi Ntíaná kō n'etsjooó xi nkú ts'ín sasǎhin nga 'yún chankjǎán. ²⁹At'aha Ntíaná, kui xi nkú joyaha nku nd'í xi ts'ínk'ejye tǔ mí nihí ni.

B'ǎ ts'ín tís'ejña chji xi nkú ts'ín kuǐntsubáá

13 Tehente b'ǎ ngján n'etjǎ xinkiu, at'aha nkuhú maha Na'minu. ²Najmi tǔ n'echayo nga nda ts'ín n'ekjóhoon xi kj'uaǐsenuu ni'yanuu, at'aha tǎjín xi kits'ínkjǎhǎin ntítsje ni'yaha nga najmi be tsa ntítsje xi j'aisehe.

³Tjantaha ruu yjonuu xi kjintuyá'yún, xi nkúhu tsa kō tǎ jun kisuntuyá'yúnkoo. Kō tǎ tjantaha ruu yjonuu xi kjuanimǎ tíf'ajin xi nkúhu tsa kō tǎ jun b'ǎ tǐmat'on.

⁴Ngatento chankjún kjuabixoon, chankjún xi tintsuabakoo, at'aha Ntíaná ts'ínkǎkjua xi tǎjín xi kjúájñako nga najmi kje bixan kō xi k'uat'aha xinkjǎn.

⁵Najmi tǔ toon n'e mjo. Katumahānuu ni xi tǎjinnuu. At'aha b'ǎ kitsú Ntíaná: “Ndahachí najmi k'uejñáha kō tǎ ndaha najmi ts'in nga maha.” ⁶Kui nga ma k'aán nga b'ǎ bixíhinná:

Ntíaná basinkona,

najmi tǎjín ni xi kuǐnchánkjúnna.

¿Mí nihí xi kama ts'ínna xuta?

⁷N'ekj'áítsjohoon yjonuu já k'aku xi kis'enuu, xi kitsúyanuu éheh Ntíaná. N'enkjǎntak'un xi nkú ts'ín y'entu kō xi nkú ts'ín jet'a nístjihǎin, kō b'ǎ ts'ín tǎ n'e s'ejjun Ntíaná xi nkú ts'ín kis'ejjihǎin Ntíaná.

⁸B'ǎ ts'ín tǎjyaha Jesucristo nk'ie xi nkú ts'ín tǎjyaha nd'ai, kō tǔ nkú b'ǎhǎ ts'ín s'eyaha. ⁹Najmi tǔ 'baǐnto tsa tǎjín xi k'uanachānuu nga kuakúyanuu kj'ǎf kj'ǎf ni. Nda tǎjín nga sakú nga'yúhun animaná ajin kjuandaha Ntíaná, najmi ajihǎin kjuatéxuma xi tsjá xuta xi b'ǎ tsu nga nichinee sakújinná nga'yún. Ndahachí najmi basinkoná kui ni.

¹⁰Nginkun Ntíaná tǎjñaná nku nāchan chje. Yaá nga tǎjña nkjúhun já nǎ'mi xi ts'ínxát'aha nǐnku najyuntee nga kjǐne chje xi s'ejñasun nāchan chjená. ¹¹Tǎjña nga nda nǎ'mi tǎjuun fas'enkō jǎhǎi chu ante xi 'yún nkjúhun nǐnku najyuntee nga tsjá chje tǔ xi n'endyjat'aha rā ngatitsuhun xuta, tunga najmi máhá tǎjntu xuta s'etǐ yjonintehe chu.

Natsin ní s'etí. ¹²Kui nga un kíkíehē rā Jesu natsin nantio, tū xi jníhi kits'ín jekoho xuta. ¹³Kui nga tjihinsehe raá Jesu natsihin nantio kō kasakúná kjuasuba xi tā kisakúhu. ¹⁴At'ahā najmi tjinná eī nku nanki xi tjiña sín. Nanki xi s'ejiña ní askahan tjenkiá.

¹⁵Kui nga tehente n'etsjohō raá Jesucristo, a jahá Ntíaná t'n'etsjohōo nga b'a t'n'eé. Kui xi chjená. Katitju tsu'baá nga Jesu xi Ntíhi Ntíaná. ¹⁶Kō najmi tū n'echayo nga n'oo ni xi nda kō nga b'i ngján t̄s̄inkoo xinkiu, at'ahā tā sasíhin Ntíaná chje xu'bi.

¹⁷Tinú'yá'óhōon já k'akunuu kō chankjún, at'ahā kui xi basehe nga n'oo ni xi tjihin nga n'oo, kō tjihin nga ts'ínkjas'ehe kuenta Ntíaná. B'a n'oo tū xi tsjo k'úéhe rā nga ts'íihin xáha kō najmi áí kamahā xóo, at'ahā tā ngandanuu tsa najmi áí kamahā xáha.

¹⁸Nk'ie nga chubakoo Ntíaná, chubantjání. Ndahá tjíya kjuankjintak'unni nga t'n'eī xáni kō mjeni nga tū nkú ndahá n'eī.

¹⁹Chubantjánínú nginkun Ntíaná nku kjuanda, tū xi tsjante xatihina Ntíaná nga kfínsenuu.

Nda xi kits'ínnda xujun b'i ts'ín tít's'ínkjet'a

²⁰Ntíaná xi tsjáná kjuajyu, kui xi kits'ínkj'áíya ngáha rā ngabayoo Nda Ntíaná Jesucristo. Kui xi Nda bastu chánkaha chutsanko, at'ahā jní xi ts'e y'éndakoho Ntíaná ni xi najmi mahā fe. ²¹Ntíaná katsjánuu ngayjee ni xi nda xi machjénuu, tū xi kama n'etjusahunnu ni xi mjehe. Jesucristo kats'ínchjén nga katuma ajinná ni xi sasíhin. N'ekié yjoná nga tjihin kjuachánka Jesucristo santaha tū nkjéhé ni. B'a katuma.

²²Jun já nts'e, t́bankinuu nga nda n'ekjóhōon én xi t́b'et'ánuu eī nga tít'sjaníyánuu, at'ahā najmi 'yún tse ni xi kuakiet'á.

²³Mjena nga choo nga ja tsitju'a nubayóo nda nts'eé Timoteo. Tsa kj'uaíse xatína, kfínka kō kui nk'ie nga kfínsenuu.

²⁴Tífaniñahā ngayjee já k'akunuu kō ngayjee xi kikj'áts'ehe Ntíaná. Xuta ante Italia tā tífaniñanuu.

²⁵Ngatentoo kas'enuu kjuandaha Ntíaná.